

УДК 687.13:687.152

Ю.Б.Кокоячук, О.М.Троян, Л.В.Краснюк
Хмельницький національний університет

ВИБІР КОНСТРУКТОРСЬКО-КОМПОЗИЦІЙНИХ РІШЕНЬ ДЛЯ ПРОЕКТУВАННЯ СКАУТСЬКОГО ФОРМЕНОГО ОДЯГУ

В роботі досліджено конструкторсько-композиційні рішення скаутського форменого одягу, розроблено структурно-логічну модель визначення проектної ситуації при розробленні скаутського форменого одягу. Ключові слова: скаутський формений одяг, конструкторсько-композиційні рішення, скаут

Постановка проблеми

Скаутський формений одяг (СФО) є одним з обов'язкових елементів виховної методики скаутських організацій, що виховують підрастаюче покоління на засадах моралі, здорового способу життя, любові до природи та Батьківщини. Більшою частиною членів скаутських організацій є діти віком 11-17 років. Вони використовують СФО як знаковий елемент організації під час семінарів, тренінгів, мандрівок, таборів, мистецьких, спортивних, туристичних змагань та гурткових занять. Проте, на сьогодні немає науково-обґрунтованих рекомендацій до вибору конструктивно-композиційних рішень цього одягу, що унеможливує виготовлення сучасного якісного СФО підприємствами легкої промисловості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Спеціалісти легкої промисловості досі не приділяли СФО належної уваги. Внутрішні документи скаутської організації Пласт, останній з яких датований 1975 роком [1], містять інформацію лише про асортимент та зовнішній вигляд окремих елементів та емблематики СФО, а необхідна технічна та проектна документація відсутня.

Відомі дослідження дитячого одягу [2-4], в яких детально розглянуто та систематизовано шкільний формений одяг. Проте, за умовами експлуатації та функціями СФО значно відрізняється від інших видів дитячого одягу та є найменш дослідженим різновидом виробничого одягу. Тому, цей одяг, зокрема його зовнішній вигляд та конструктивно-композиційні особливості, потребує окремого підходу та наукового дослідження.

Для визначення проектної ситуації при проектуванні одягу авторами [5-6] запропоновано створення структурно-логічних моделей, що дозволяють систематизувати та групувати всю необхідну інформацію про проєктований одяг. Структурно-логічна модель характеризує інформаційний стан досліджуваного об'єкту? а також процеси змінювання його стану. Проте, розробки [5-6] орієнтовані на конкретний вид одягу та не враховують особливості СФО. У рамках даної роботи доцільним є детальніше розглянути конструкторсько-композиційні рішення СФО та визначити найраціональніші з них.

Формулювання мети та постановка завдання

Метою даної роботи є вибір раціональних варіантів конструкторсько-композиційних рішень для проектування СФО на основі ретроспективного аналізу існуючого СФО з урахуванням специфіки діяльності скаутських організацій, особливостей споживача, умов експлуатації та функцій даного виду одягу.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні завдання: визначити проектну ситуацію при розробленні СФО, виконати аналіз конструкторсько-композиційних рішень СФО (з часу виникнення до сьогодні) та вибрати оптимальні конструкторсько-композиційні рішення для одягу, що проектується.

Виклад основного матеріалу

Основна відмінність СФО від інших видів одягу полягає у своєрідності його функцій, що безпосередньо залежать від виду діяльності, умов використання, особливостей споживача, специфіки виховної методики скаутських організацій.

Так як СФО є поліфункціональним, доцільно виділити основний (офіційний) та доповнюючий одяг. Основний СФО виконуватиме знаково-інформаційні (інформаційно-презентаційна, знаково-символічна, візуально-комунікативна), виховно-психологічні (виховна, дисциплінаційна, мобілізаційна, зрівнюючо-об'єднувальна), художньо-естетичні (композиційної та технологічної досконалості, відповідності образу організації), а також фізіолого-гігієнічні (забезпечення статичної та динамічної відповідності) функції.

Використання доповнюючого одягу забезпечить виконання в основному захисних функцій: захист від негативного впливу природного, біологічного середовища, механічних пошкоджень.

Для визначення проектної ситуації при розробленні СФО запропоновано структурно-логічну модель (рис. 1).

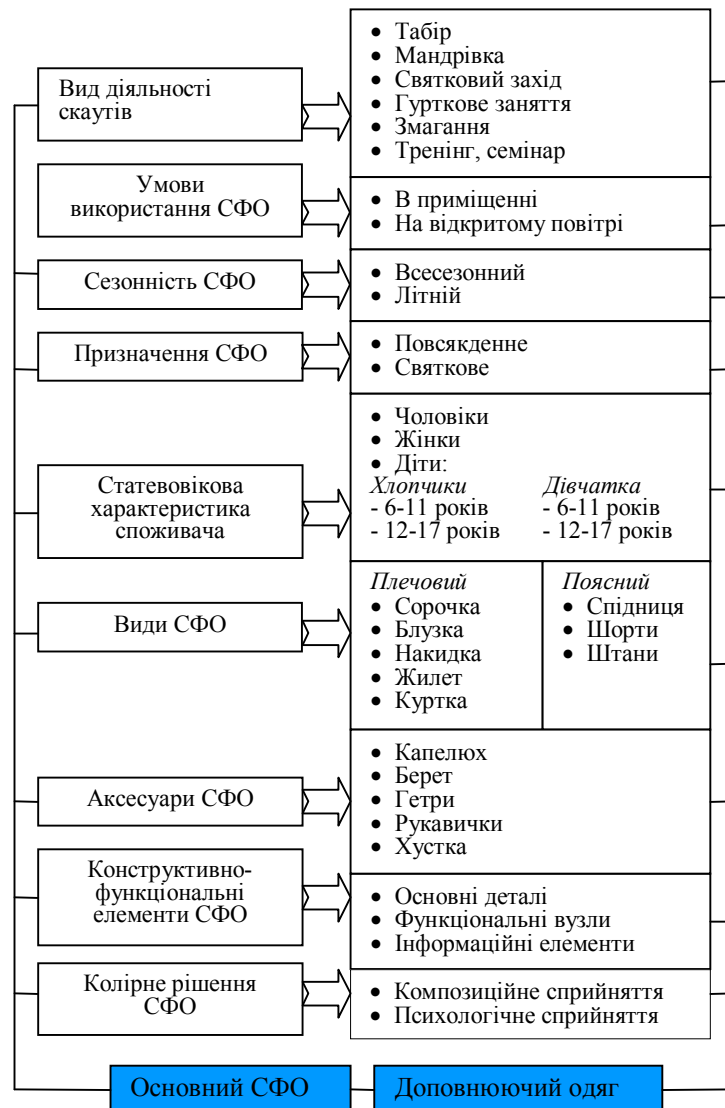

Рис. 1. Структурно-логічна модель визначення проектної ситуації при розробці СФО

У рамках даного дослідження варто детальніше розглянути особливості основного СФО, що виконує більшість функцій, має найстійкіші традиції та є обов'язковим для використання усіма членами скаутських організацій.

Визначальною особливістю СФО є його традиційність, що прослідковується протягом усього періоду існування цього одягу. З метою забезпечення високої якості СФО, з урахуванням традиційності скаутського стилю, необхідно дослідити особливості конструктивно-композиційних рішень СФО. Для цього нами відібрано та опрацьовано більше 500 іконографічних зображень, отриманих з мережі «Інтернет», музею-архіву пластового руху (м. Львів), галереї українського військового однострою (м. Львів) та музею етнографії та екології Карпатського краю (м. Яремче).

Для подальшого аналізу, весь асортимент СФО поділено на: плечовий одяг для хлопчиків; поясний одяг для хлопчиків; плечовий одяг для дівчаток; поясний одяг для дівчаток. Плечовий одяг проаналізовано за вісьмома (рис.2), поясний – за сімома (рис. 3) рівнями.

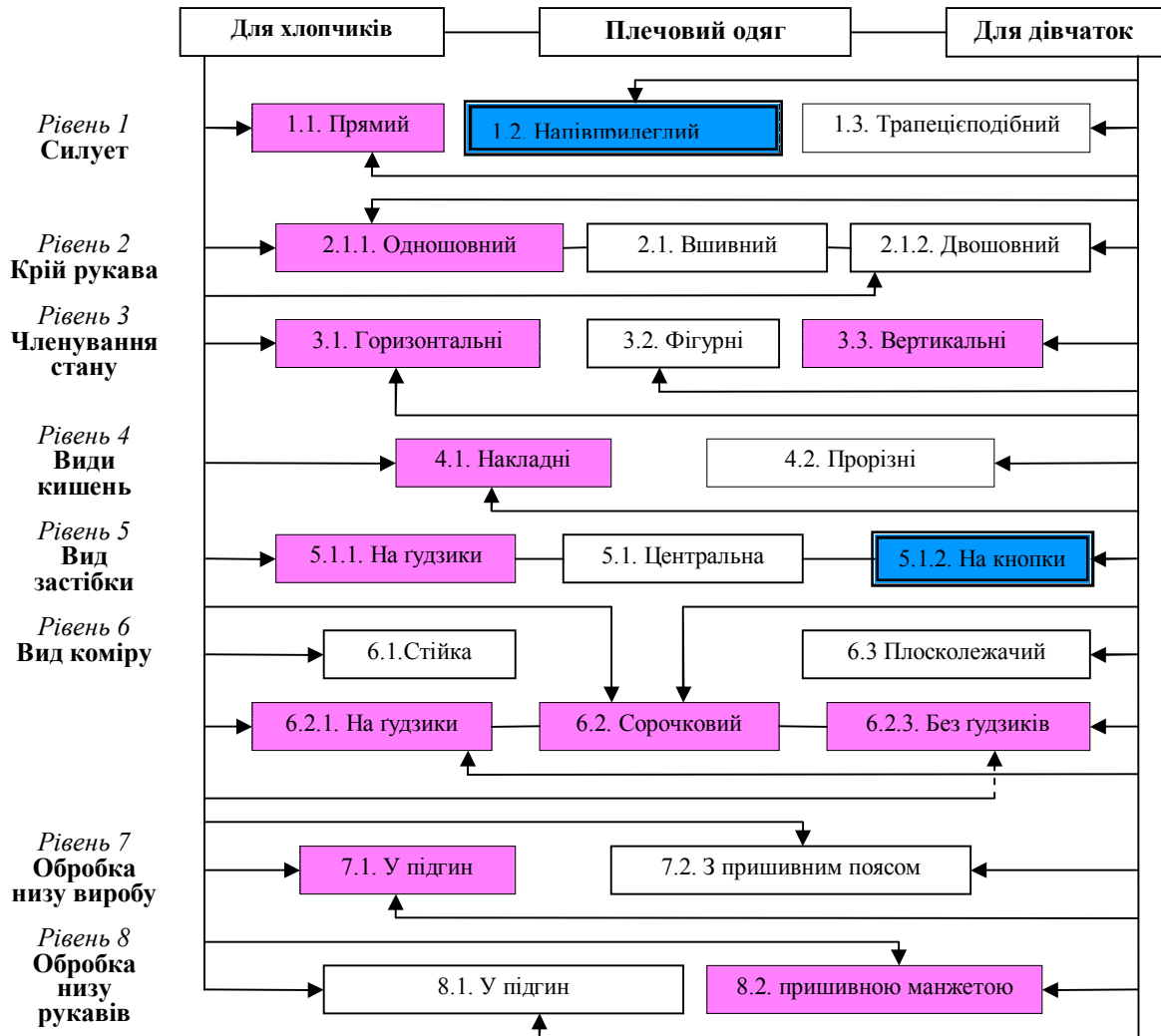

Рис. 2. Класифікація конструкторсько-композиційних рішень плечового виробу скаутського форменого одягу

Враховуючи результати дослідження функцій, умов експлуатації СФО, тривалого спостереження за діяльністю членів скаутських організацій, а також їх анкетного опитування, серед виявлених конструктивно-композиційних особливостей цього одягу вибрано найбільш раціональні. Ці рішення виділені темним кольором на рис. 2 та рис. 3. Подвійною рамкою на рис. 2 виділені конструкторсько-композиційні рішення, нетипові для існуючого СФО: напівприлеглий силует та застібка «на кнопки».

Так як, силует існуючого СФО, на думку опитаних нами скаутів, не відповідає сучасним напрямкам моди, а форма та конструкція цього одягу однакова як для дівчаток, так і для хлопчиків, на нашу думку, доцільно СФО для дівчаток проектувати напівприлеглому силуету, що підвищить естетичність та актуальність даного виду одягу.

Застібку «на кнопки» запропоновано з огляду на необхідність забезпечення зручності та швидкості вдягання та роздягання, що особливо важливо під час скаутських заходів.

Таким чином, за допомогою запропонованих класифікацій конструкторсько-композиційних рішень плечового та поясного СФО вибрано найбільш раціональні для проектування сучасного якісного форменого одягу для скаутів.

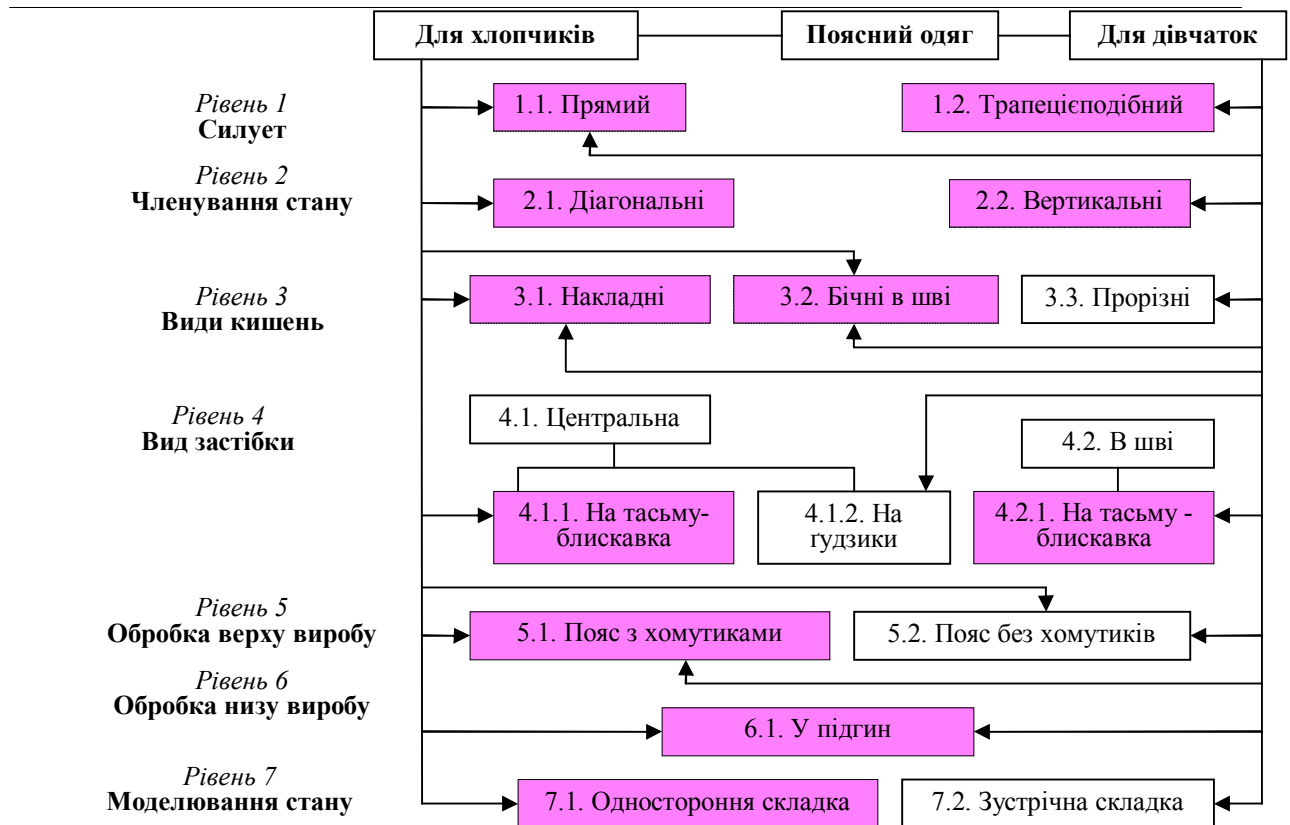

Рис. 3. Класифікація конструкторсько-композиційних рішень поясного виробу скаутського форменого одягу

Висновки

1. Розроблено структурно-логічну модель визначення проектної ситуації при розробленні скаутського форменого одягу, виявлено доцільність поділу скаутського форменого одягу на основний та доповнюючий.

2. Проведено аналіз конструкторсько-композиційних рішень скаутського форменого одягу (з часу виникнення до сьогодні). Запропоновано раціональні конструкторсько-композиційні рішення скаутського форменого одягу.

1. Правильник про пластовий однострій і відзнаки. [Електронний ресурс]- Режим доступу: http://www.plast.org.ua/files/files/users/10701/Pravylnyk_odnostrojiv_1.pdf

2. Асанова А.Е. Разработка технологии проектирования детской одежды на основе антропометрических обследований детских фигур в Казахстане : дис. ... канд. техн. наук : 05.19.04 / Айнура Есмухамбетовна Асанова – Алматы, 2005. – 128 с.

3. Хохаева З. З. Разработка метода комплексного проектирования форменной одежды для учащихся образовательных учреждений Республики Северная Осетия-Алания: дис. ... канд. техн. наук : 05.19.04. / Зельяна Зауровна Хохаева. – М., 2005. – 173 с.

4. Суконцева Н. Ю. Исследование и разработка технологии комплексного проектирования одежды для школьников: дис. ... канд. техн. наук: 05.19.04. / Наталья Юрьевна Суконцева. – Шахты, 2003. – 251 с.

5. Луцевська О. М. Використання методів моделювання при проектуванні спеціального одягу для перукарів / О. М. Луцевська, А. Л. Славінська, О. М. Троян// Вісник Хмельницького національного університету. Технічні науки. – 2010. - №4. – С.177-183.

6. Слитюк Е. А. Разработка комплексной оценки качества форменной одежды по эстетическим показателям : дис. ... канд. техн. наук: 05.01.02 / Елена Александровна Слитюк. – К., 2007. – 181с.